

✓ O potrzebie urządzenia lasu.

Napisał

R. Schupp.

III.

Ewidencya w pojedynczych aktach urządzenia.

Jak wiadomo, składają się operaty urządzenia lasów między innymi z planów cięć, trzebieży i kultur, a jako środek pomocniczy służą mapy gospodarcze i mapy drzewostanów. Ażeby każdego czasu sprawdzić można z łatwością na gruncie, czyli i jak odnośne zarządzenia w planach zawarte, zostały wykonane,

a z drugiej strony, ażeby zbierać potrzebny materiał i daty do przeprowadzenia rewizji gospodarczych i ułożenia nowych planów szczegółowych, pożądanem jest koniecznie, by wszystkie operacje gospodarcze uwidocznione bywały w dotyczących planach, tudzież i na mapach. W tym celu nadaje się operatom powyższym taką formę, iżby prawa strona arkusza mieścić mogła obok preliminarza z lewej strony rzeczywisty wynik. Przy zrębach użytku głównego i trzebieży rodzaj cięcia a w danym razie przestrzeń tegoż, a to rzeczywistą i zredukowaną w miarę pozostawionych nasienników, tudzież uzyskaną masę drzewa opałowego i materiałowego; przy kulturach przestrzeń kultury, rodzaj użytego drzewa i kosztu. Na mapach gospodarczych, których się w tym celu nie nakłada farbami, wrysowuje się każdorazowy zrąb, trzebież i kulturę z podaniem roku wykonania itd.

Dla większego ułatwienia przeglądu można założyć osobną księgę pomiarową, w której uwidocznioną zostaje każda zmiana zachodząca w powierzchni lasu, względnie w stanie pojedynczych poddziałów, czyli parcel.

Pod tym względem rozróżnić należy:

1. Zmiany w ogólnej rozległości rewiru.

Takowe mogą powstać przez dokupno lub sprzedaż, zamiany, sprostowanie granic i t. d. Zalicza się tu zmiany w powierzchni lasu, jak niemniej i innych do użytku rewirowego przynależnych gruntów.

2. Zmiany stosunku ziemi zadrzewionej do niezadrzewionej.

Tu należy: zakładanie dróg, duktów, składów drzewa, placów pod budowlę, korczunków lub zalesienia gruntów ekonomicznych.

3. Zmiany w stanie lasu

np. przez zakładanie zrębów bieżących lub nieprzewidzianych, tudzież trzebieży i czyszczeń. *)

Kronika leśna.

Gdyby gospodarze leśni niezanieśli notować wszystkie ważniejsze lub pamięci godne wydarzenia i doświadczenia w rejonach swoich, uzyskaliby oni sami w przeciągu pewnego czasu,

*) Zmiany spowodowane wzrostem drzewostanów należą do rewizji peryodycznej.

a niezawodnie ich późniejsi następcy, a często i sama umiejętność leśnictwa wiele cennego materiału do rozszerzenia wiedzy i do praktycznego zastosowania. Gospodarstwo lasowe opierać się musi na doświadczeniach lokalnych, tak, iż często ogólne reguły książkowe nie mogą być bezwzględnie zastosowane. Objawy meteorologiczne i klimatyczne, od których roślinność leśna ściśle jest zawisła, ochrona lasów w ogóle, wynik sztucznych upraw i naturalne odmłodnienie drzewostanów, rozmaite doświadczenia co do stosunku sortymentów wypadających w zrębach i t. d., są w licznych wypadkach natury czysto lokalnej; a wiadomość dokładna tych i tym podobnych rzeczy, niesłychanie przyczynić się może do pomyślnego i szybkiego postępu w gospodarstwie. Często lekceważy leśnik zdarzenia i fakta w rewirze jego zachodzące z powodu, iż mu się one zbyt pospolitemi wydają, a przecież mogą to być sprawy innym zupełnie obce, z powodu że są czysto lokalnej natury. Często mogą to być rzeczy ważne, których znajomość mogłaby późniejszego gospodarza ochronić nieraz od zawodów i strat dotkliwych. Weźmy n. p. uszkodzenia od mrozów i zawiei śnieżnych, które nieraz wydarzają się regularnie w jednej miejscowości. Gdyby niewiedząc o tem, założono w miejscu takim szkółkę leśną,łożonoby daremnie na nią koszta i tracono tylko czas bez pożytku.

W każdym leśnictwie lub głównym zarządzie lasów znajdować się przeto powinna osobna księga „Kronika leśna“ do umieszczania powyż nadmienionych zdarzeń i doświadczeń i do wpisywania ważniejszych zestawień z operacyj gospodarczych. Kronika taka zawierać zatem powinna następujące rozdziały:

1. Spostrzeżenia meteorologiczne i klimatyczne i wpływ tych objawów na roślinność leśną.

W rozdziale tym zapisywać należy znaczniejsze burze, tychże siłę, kierunek i uszkodzenia jakie wyrządziły. Notować chociaż tylko extrema temperatury, zaznaczać ogólny charakter pór roku, ilość i jakość opadów atmosferycznych (w braku ombrometru przynajmniej w sposób empiryczny) i t. p., zawsze z podaniem skutków wywartych na wegetacyę.

2. Ręby w lasach.

Tu wykazać potrzeba wynik cięć rocznych co do ilości i jakości sortymentów, zapisać doświadczenia zrobione co do

naturalnego obsiewu, lat obfitych w nasiona i w ogóle wszystkie pamięci godne momenta w użytkowaniu lasów.

3. Uprawa lasów.

Ponieważ już plan kultur zamieszcza wykazy wykonanych upraw sztucznych, przeto w kronice umieszczać się ma tylko doświadczenia w tej mierze robione n. p. co do sposobu wykonania i kosztów, rezultatów kultur pod względem ich rozwoju, doświadczenia co do użycia pewnych metod i narzędzi, oraz doświadczenia co do pielęgnacyi lasów w ogóle.

4. Ochrona lasów.

Tu przypadają: klęski elementarne z powodu powstałych pożarów i owadów; stan kradzieży lasowych i wszelkie uwagi dotyczące.

5. Odbyt i ceny drzewa.

Uwagi w tym przedmiocie zapisywać należy nietylko co do własnego lasu, ale i co do okolicy sąsiedniej. Ruch targowy, popyt na pewne sortymenta i ceny.

6. Dochód z lasów.

Po największej części nie wiedzą mniejsi posiadacze lasów wcale, jaki dochód czysty takowe przynoszą; gospodarstwo leśne prowadzone bywa bez najmniejszej ewidencji rachunkowej. W interesie właściciela, a często i jego urzędników leży przeto gospodarzyć, jak to mówią z piórem w rękę i bilansować się dokładnie z końcem każdego roku. Rozumie się samo przez się, że i własne potrzeby skarbowe przypisane być muszą jako dochód na fundusz lasowy. Jeżeli nie na innym miejscu, niechaj zestawienia roczne przychodu i rozchodu z lasów przeprowadzone będą przynajmniej w kronice leśnej.

7. Uwagi gospodarczo-administracyjne.

Ponieważ rozwój i dochody z lasów w ścisłym zostają stosunku do urządzenia i ustroju administracyi i manipulacyi leśnej, powinien leśnik w dziale tym składać uwagi i projekta swoje, notując wszystkie ważniejsze w tym względzie zwyczaje i zmiany i tychże praktyczne rezultaty. Wcale zajmującym i niezbytecznym rozdziałem ostatnim kroniki może być:

8. Polowanie,

z wykazami ubitej zwierzyny, zwierzostanu w ogóle, z uwagami co do czasu i objętości ciągu ptastwa, stanu kłusownictwa, szczególniejszych zdarzeń w łowiectwie i t. p. (Dok. nast.)